

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

■ SALUT PÚBLICA ■ INTERESSOS POPULARS ■ ARTS Y LLETRAS ■

Reducció y Administració: carrer de Ronda de la Universitat, número 6, Barcelona

— VENTA: 25 exemplars, 1 peseta; Un número, 2 quartos. — Sort i lliam los llibres ab tota regularitat. — SUSCRIPCIÓ: Espanya, 3 rals trimestres; Extranger, 16. —

LAS LLEYS Y LA JUSTICIA

Los periódicos de Madrid nos donan noticia d'un succés que está destinat a cridar poderosament la atenció del públic y a donar molt que pensar als que 's preocupan de la moralitat de la que se'n diu aristocracía española.

Com que del fet se'n saben tots los pells y senyals, de la mateixa manera lo donarem a conèixer a nostres llegidors.

Los contes de Nuévalos, opulenta y aristocrática familia de Madrid, se feren venir una mestra inglesa, Maria Broothers, pera ensenyar idiomes a dos de sos fills, encara bastant petits.

Pero va ser lo cas que l'parede las criaturas, al adonar-se que la mestra era una senyoreta de uns vint anys, guapa y bona moxa, volgué presentir de ella algo mes que lliçons per sos petits.

Y la comtessa, al adonar-se de que 's ulls de son espós se ficaven massa en los ben modelats contorns de la inglesa, va arrajar l'assumpto... plantant al carrer a la honradíssima mestra.

Primera immoralitat aristocrática: per una falta del senyor, la senyora castiga a qui no té cap culpa.

Pero continuém.

Entre la molta noblesa que acudia als salons dels contes de Nuévalos, a hi costava lo marqués dels Gazules, home d'uns vint anys, elegant y parverit, es a dir, un d'aquells tipos que se'n diu un *home de mon*, y dels que se creuben que ab sos diners són dispensats de tota decència y consideració envers las personas que tenen menos bens de fortuna que ells.

Al saber aquest marqués la desesperada situació de la noya, pensá ferla una de sos queridas, y ab aquest intent, va escriureli ofertintli brillant porvenir si accedia a sos desitjos.

La noya ni se l'escoltá.

Ab uns cinquants duros que li dongué la gelosa comtessa al despatxarla, va reunir-se ab una familia honrada y pobre, composta d'una mare y dos fills débils y malalidosos de miseria, y anavan menjant.

La noya pera guanyarse la vida, buscá inútilment honor y treball. Son poch coneixement del idioma español la prodigava y no emor rebuda en tallers ni en cases particulars.

Prompce arribá al últim duro, y llavors la inglesa comensá a companyar-se lo que li restava esperant recursos de sos parents pera poder tornar a su terra.

Pero aquets recursos no arribavan y la situació se feya insostenible.

Agotat tot, la dona en qual companyia vivia l'aním, dibentli que 's trobava ab forsa pera guanyar la vida per totos duos. Y baixá a la via pública a demanar caritat.

Pera moure mes a compassió, ensenyava casi né un de sos fills, que tenia una gran llaga en lo pit, y gracias a tan repugnant extrém tots anavan menjant.

Entretant lo marqués no deixava de posar siti a la honrada de la noya, prometentli tot quant paga fer cause a una dona al vici. Pero la inglesa era tan honrada com hermosa, y tan enérgica com desgraciada.

Un dia tractá de vendre la cabellera, com habia llegit en moltes novelas, pero se trobá ab la realitat: que no n'hi prometeren casi res.

Y per fi de desgracia, no tardá en morir-se lo noy de la llaga al pit, es a dir, lo qui ab son mal proporcionava l'alivio de tanta miseria.

Lo senyor de Gazules torná a insistir prenent lo que tantas vegades li habia sigut negat.

La noya ensenyá una carta a la pobre dona, com escassente de serli gravosa y no acceptar las riquezas que li oferian, pero la dona contestá esqueixant la carta y dibent:

—No pensém mes en aquest miserable. Jo demanaré caritat per totos duos.

—Y jo també.

Aquella nit baixaren juntes a implorar la pública compassió, portant a son costat lo nen que restava a la dona.

Al notar la bellesa de la noya, molts que no 's trobavan disposats a donar un centim, oferian duros invitantis inútilment a la deshonra.

Arribá un dia en que 's habian passat dos sense menjar.

Un altre marqués, lo de Cantueso, enterat de sas desgracias, y pensant com lo dels Gazules, que la honra se rendeix per fam, aná a ferla una visita. Oferí feyna a Maria y protecció y deixá cinch duros de caritat per la dona. Aquest al menos cubria millor las apariencias. La noya prometé anarlo a veure.

Al ser lora 'l marqués, digué la dona:

—Mare, sé que 'l que vas a fer te repugna, y que ho fas per mi.

—Oh! si per mi hagües sigut, ja ni rebut hauria a n'aquest infame.

—Donchs m'acut una idea.

—Quina?

—Que aquest diner que 'ns han donat es per deshonrar-nos. Donchs liememlo.

Y 'l tiré per la finestra.

—Y cómo ho farém sens poder menjar?

—Morirém.

Y passaren un'altra nit sens menjar res.

Al dia següent los efectos de la fam habian entontit a la dona, que presentava senyals de tornarse boja, idiota, ó de morir-se.

La sensible Maria tingué un moment de desespero.

Luego s'aixecá, y com qui ha pres una heroica resolució, digué a la famolencia:

—Segueixme, avuy menjarem.

La dona va semblar espavilar-se, y automáticamente s'aixecá y seguí a la noya.

Un cop en lo carrer, aquesta explicá a l'altra son plan, que consistia en enganyar al marqués presentint diners a comte de sa deshonra, y fugir després a son país, a Escocia, ahont ella podria guanyarse la vida per tots.

La dona no sentia res, sols pensava en poder menjar.

Arribaren al hotel del marqués dels Gazules, y la inglesa digué a la dona que s'esperés a la porta y que la cregués en tot.

Ella pujá la escala y preguntá per l'amo.

Al enterarse aquest de la visita, no pogué contenir sa alegría, y feu entrar desseguit a la inglesa, quedantli a solas.

Comensá lo marqués a quequerarla, pero ella digué que necessitava diners, y que hi anava per veure si 'l marqués los hi daria.

—Tot lo que vulgas, va contestarli; es teu tant com tinch.

Y va fer servir un espléndit esmorzar pe 'ls dos.

La noya menjá lleugerament, després d'unas xexanta horas de no haber entrat res en son cos.

Avans dels postres, Maria torná a insistir en la qüestió dels diners.

Lo marqués volia comensar a sellar son pacte acostant los llavis als de la noya, pero aqueta 'l retaxá, dibent que era precis que ell primer complís sos oferiments.

Boig d'alegría llavors lo marqués, aná a una caixa, la obri, tregué un plech de bitllets de banch y 'ls doná a la inglesa.

Aquesta 'ls agafá, se dirigí a una finestra, y cridant a sa companya de miseria, los hi tirá, dibentli:

—Agafá aixó, vesten a casa, menjéu, y no diguis a ningú que aquest diner jo te li donat.

La dona desaparegué com una boja.

—Vamos, meca, va dir lo marqués; ja veus que jo t'hi cumplí lo promés; cumpleix ara tú.....

Y 's dirigí a n'aquella ab los brassos oberts y espurnantli 'ls ulls de luxuria.

—Alto, senyor marqués, digué Maria secament; lo diner que m'ha donat serviria pera salvar de la fam y de la miseria a una familia

no troba per fi la escala,
i patetisme cap a baix.
Són un tip, dos serenos
y quatre municipals.
¿A qui? ¿Quin veu? li criden,
en Bernat poch cas ne fa;
tota ab un dels dos serenos,
que demost del altre cau,
y saltant per sobre d'ells
foig corrent mes que cap llamp.

EPÍGRAMA

Al capdós dos o tres mesos
va sortir del hospital
un jove que anava ab crosses
y tot emmetat de cap.
¿Qui diria! ¿qui diria!
que aquell es en Bernat.
—Per tua clem! esclamava,
tot ve aer per una clem!
—Fou la clem de la desditat!
—Dihent aixó y corria.
A ne'l carrer de las Moscas
al ne lográ arribar.
Al passá'l número nou
la Ramona treugé'l cap
per la mateixa finestra
d'aquella noi tan fanel;
mes no digué cap paraula,
puig al aná a enrahonar
aeri, no sé pas d'ahont,
un frestech municipal,
que ab veu com de raspadora
digue, explicant al Bernat:
—Ramoneta, esposa meua,
tienes ya liest lo dinar?

LI. MILLA

Los repartiments de socorros als necessitats
ha acabat com lo rosari de la aurora.

Los senyors dels quartos, volguent resucitar
temps antics, han volgut que acabes ab lo re-
partiment de la sopa a las portas d'algun con-
vent, y aixó no ha pogut menos de sublevar al
poble obrer barceloní, que, per necessitat que
estiga, se recorda sempre que es liberal.

Y alguns individus de las Juntas de districte
han fet dimissió aixecat una protesta en la que
diuen a la Junta dels grossos que no ha cum-
plert son deber, y queixanse dels molts abusos
que s' cometian.

Ja al principi varem dir nosaltres que'l tal
repart donaria lloch a molts abusos, pero la
realitat fins ha superat nostres previsions.

Sempre 'ls mateixos defectes d'organissió
produeixen las mateixas faltas.

Los periódichs de Madrid donan notícia de
una pallissa propinada a un *Tenorio* que se
suposa de categoria, per la circumstancia de que
als crits acudiren un sereno y dos polissonts
que vejeren al bastonejat subjecte, y a pesar de
tot s' ha tirat terra demunt d'aquest assumpto.
¿Se tractará d'un fet real... y positiu?

Ja tenim la última contesta d'Alemania a la
nota espanyola.

Peró com de costum, lo govern se la queda,
y no'n diu res al país.

Y com sempre, després de telegrafiar de Ber-
lin que era favorable, ara resulta que es con-
traria, y que estém com al primer dia.

Aixó no té mes solució decorosa per la Es-
panya que la proposada per nosaltres.

Avans que tot conservadors fora y algun mes,
que després ja 'ns entendriam d'una ó d'altra
manera.

Y per molt que 's perdés, de sobras se 'ns re-
compensaria ab la millora d'habernos tret la
pepsa de demunt.

Lo dia 15 s' ha lo Te-Doy a Madrid.
Y s' han inaugurat las funciones de la tempo-
rada d'hivern en varios teatros.
¿Quanta comedia!

Lo govern encara no ha pagat una sort de
80.000 pessetas, que tocá a primers d'Agost a
un bitllet de la rita nacional venut a La Caro-
lina.

Se veu que'l nom de Carolina está de pega.
Y que'l govern es un jugador trampós.
Fa de banquer y no paga.

Lo director d'establiments penals ha trobat
grans irregularitats en los comptes dels medi-
caments consumits en aquelles cas.

Ba, per una mes ó menos no cal mirar prim.
Oh, y ara que ja hi estém acostumats.

L'editor anti-clerical de Sans, V. Acha, co-
mensarà aviat a publicar una *Biblioteca revolu-
cionaria*, en la qual colaborarán escriptors
dels partits polítichs mes avansats, y algun de
socialistas.

Si la biblioteca es verament *revolucionaria*,
no cal dir que será per nosaltres vista ab molt
gust.

Lo primer tomo, que está ja en prempsa, se
titula *Los grandes infames*, es original de
D. J. Diego, y va precedit d'un prólech d' en
Tólot Litran.

Bona sort a tots.

En vista de la última nota d'Alemania, lo
govern diu que s'torna a decidir per comprar
barcos.

¿Quin criteri mes variable lo del govern!
Ja ho crech Qui no'n té no'n gasta.
Aixó li passa ab lo criteri.

Habém rebut lo primer número d'un nou
periódich que s' publica a Tarrassa, ab lo titol
de *El Republicano*, que representa totas las
fraccions republicanas coaligadas d'aquella
localitat.

Li desitjem llarga vida y pocas ensopagadas
ab lo fiscal.

També habém rebut lo primer número de *El
Autonomista*, periódich que s' publica a Sans.
Son nom pregona ja sas ideas.

Inútil es elegir que també li desitjem tota
mena de prosperitat, y que hi establim ab gust
lo cambi.

A Valladolid ha mort de fam una mestra de
noyas.

¿Sab algú que d'aquest mal n' haja mort cap
torero?

En algo s'té de coneixe que som a Espanya.
Y que manan conservadors.

Aquesta setmana quedan obertes en l'Ateneu
obrer de Barcelona, las classes de dia y de nit
que hi haurá en lo curs de 1885-86.

Las primeras son de 8 a 11 del mati y de 2 a
5 de la tarde (ensenyansa elemental), y las últi-
mas de 8 a 10 de la nit, comprenent primera
ensenyansa, dibuix, idiomas y teneduria de lli-
bres.

A Badalona també s' ha fundat un Ateneu
obrer, habentnos enviat un exemplar de sos
Estatuts y sollicitat nostre periódich per sa sala
de lectura, lo que no cal dir que ab molt gust
cedim.

La instrucció es la mes poderosa palanca para
emancipar al obrer.
Avant, donchs.

¿Quants capons y perdus dirian que han en-
trat de pagó a Madrid durant lo mes passat?

Sis dels primers y tres de las segonas; aixis
ho cantan las estadísticas.

Ara vegin de qui 'ns tenim de riure. Si dels
que escriuen las estadísticas ó dels que guar-
dan los consums.

Jo crech que de uns y altres.

A Reus ha aparescut un animal raro.
No se sab a quin sexe perteneixia.

Lo estrany del cas era que portava barbas y
anava vestit ab lo traje de banyarse las donas a
Selou, cenyit a la cintura per una corda y por-
tant a coll-y-be una creu de fusta de mes de
dos metres de llargada.

Los chiquets comensaren a voltarlo, y cre-
yent que s' tractava de fer *La Passió* pe 'ls ca-
rrens de Reus, se disposavan a fer de jueus

disparantli algun mastegot, quan la intervenció
divina de un parell de municipals varen apa-
ciguat la representació, y portaren al nou
Cristo devant de Pilat ¡dich! del arcalde, lo
qual va tenir per convenient ficarlo ell y creu
dintre un cotxe y ferlo sortir prompte de la li-
beral ciutat, tement sens dubte que'l dimoni
no s' hi endredés, y no fos cas que la comedia
de parodiar a Jesús acabés per tornarse una
realitat.

Aquest fet divertí en gran manera a la briva-
llia, y fins posá de bon humor casi a tota la po-
blació.

Vamos, que fou un bon saynete.

Allá va una pregunta per si algun bon cristiá
vol contestarla:

¿Sabria dirnos qualsevol interessat dels pares
jesuítas de Sant Andreu, per qué lo bisbe difunt
senyor Urquibonsa mana fer marxar las mon-
jas que hi habia al costat del colejis dels ciutats
reverents?

Voldris sapiguer aixó para aplicar la regla de
tres a un problema de multiplicar.

A Valencia s' ha intentat robar lo convent de
las germanetas dels pobres.

Si tan pobres fossin, me sembla que 'ls lla-
dres no las hi buscarian las pessigollas.

En certa aventura tinguda a las tres de matic-
nada, un reverent de Manresa va veures ataca-
nt per un gos.

Y que dirian que va fer, fugir?
Donchs ca; va matarlo a escopetadas.

Me sembla molt be que una persona s' de-
fensi d'un gos, pero ¿ahunt aniria de nit y ab
escopeta aquell reverent?

Ba, aixó es que, com fou de la partida d'en
Caga-Rahims, no pot dissimular las aficions.

Un reverent de Palafrugell, conegut per ca-
pellá frare, comerciant ab esperits y home de
grapa y llengua per qualsevol, va disputarse ab
lo rector de la mateixa població, emplantant un
llenguatge tan compungit y ple d' aromas espi-
rituals, que a la pescaderia may se n' han sentit
tantas de tan carregoladas y escandalosas.

Poch va faltarli para arremangarse 'ls man-
teus y haberal una lliura de galls inglesos en
que la sivella de la sabata de cada un dels con-
trincants anés a fer un honest petó a las ancas
del sitre.

Item mes. Lo capellá frare fa de gos de pre-
sa del arcalde y descompenya'l paper de pinxo,
ab un exit mes que regular, contra 'ls regidors
de oposició.

Poden trobarse mes condicions homogeneas
y heterogeneas a la vegada, segons pe'l cantó
que un s' ho mira, reunidas en una sola per-
sona!

La providencia es en tot tan abundant...

XARADA

Homo cèlebre era ha dot,
lo dia veia en consochant,
tres quartas poblet herodes,
tot son plantas y fan flors
que las noyas cas ne fan.

ARRABAL

GEROGLÍFICH

I na M

I

I a I

NAP

Z

J. STARANKA

SOLUCIONS

A LAS CANONAS DEL MÓNDO PASSAT

MIRANDA I — PLOIA. CINTA. TITEL.

XARADA I — Ca-160-12.

XANFAYNA CARCUNDA